O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

“TASDIQLAYMAN”
____
Samarqand iqtisodiyot va servis instituti rektori
M.E. Po‘latov
2024- yil “ 29 ” 08
Ro‘yxatga olindi: IDMA 2604
2024- yil “ 29 ” 08

ISHGA DOIR MULOQOT ASOSLARI FAN DASTURI

Bilim sohasi: 400 000 Biznes, boshqaruv va huquq

Ta’lim sohasi: 410 000 – Biznes va boshqaruv

Ta’lim yo’nalishi: 60411400 – Inson resurslarini boshqarish

SAMARQAND – 2024

Fan/modul kodi IDMA 2604	O‘quv yili 2024 - 2025	Semestr 6	Kreditlar 4
Fan/modul turi Tanlov	**Ta’lim tili** O‘zbek		**Haftadagi dars soatlari** **4**

	Fanning nomi	Auditoriya mashg‘ulotlari (soat)	Mustaqil ta’lim (soat)	Jami yuklama (soat)
1	Ishga doir muloqot asoslari	60	60	120

I. Fanning mazmuni

“Ishga doir muloqot asoslari” fanidan talabalarning kundalik, ilmiy va kasbiy sohalarida faoliyat olib borishi uchun o‘qitishning kommunikativ-nutqiy tamoyili asosida ularda fan bo‘yicha egallangan bilim, ko‘nikmalarni muloqot va ish faoliyati jarayonida qo‘llash malakasini shakllantirishga qaratiladi.

Fanning vazifasi – kundalik mehnat faoliyati hamda turmushda zarur bo‘lgan nutqiy mavzularda, ish jarayonlarida muloqot olib borish ixtisoslikka oid turli nutq uslublarida matn tuza olish, uni o‘zgartira bilish malakalarini shakllantirish. Muayyan nutqiy mavzular doirasida zaruriy grammatik bilimlarni berish, ixtisoslik doirasida og‘zaki va yozma nutqni o‘stirish, o‘zbek tilidagi axborotni tushunish, unga tanqidiy, tahliliy munosabat bildirishni o‘rgatish.

Ushbu maqsadga erishish uchun fan talabalarni nazariy bilimlar, amaliy ko‘nikmalar, moliyaviy hodisa va jarayonlarga uslubiy yondashuv hamda ilmiy dunyoqarashini shakllantirish vazifalarini bajaradi.

3 **II. Asosiy nazariy qism (ma’ruza mashg‘ulotlari)**

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu: “Ishga doir muloqot asoslari” fanining maqsad va vazifalari

Fanning mazmuni va mohiyati. Ishga doir muloqot va undan o‘rinli foydalanish.

2-mavzu: Shaxsni muloqot usullariga o‘rgatish

Shaxs va uning jamiyatdagi o‘rni. Muloqot jarayonida tildan o‘rinli foydalanish.

3-mavzu: Muloqot madaniyati, insonning turli sohalarda shaxsiy professional rivojlanishida uning turlari.

Madaniyat, ma'naviyat tushunchalarining mazmun-mohiyati. Ish jarayonida muloqot madaniyati. Soha vakillarining muloqot jarayonida tildan o'rinli foydalanishi.

4-mavzu: Uslublar va vizual axborotlar

nutq, til, uslub, oddiy so'zlashuv, adabiy so'zlashuv, ommabop uslub, badiiy uslub, tasviriy vositalar, vizual axborotlar.

5-mavzu: Mutaxassis nutqining kommunikativ sifatlari

Kommunikatsiya tushunchasi. Nutq va uning ko'rinishlari, mutaxassis va uning nutqdan o'rinli foydalanishi.

6-mavzu: Soha ishida matn yaratish talablari

Matn va uning ko'rinishlari. Soha rivojida ilmiy matndan foydalanish. Kichik hajmdagi matnlar va katta hajmdagi matnlar.

7-mavzu: Ish jarayonida kolloboratsiya. Rahbar-xodim munosabatida muloqot madaniyatining tutgan o'rni.

Kolloboratsiya termini haqida. Muloqot madaniyati tushunchasi. Rahbar – xodim munosabatida muloqot madaniyati.

8-mavzu: Muloqot shakllari va bosqichlari

Muloqot termini.Muloqot shakllari. Muloqot bosqichlari.

9-mavzu: Nutqning og'zaki va yozma shakllari

Nutq va til o'rtasidag farqlar. Nutq shakllari. Nuqtning og'zaki va yozma shakllari.

10-mavzu: Guruhlar va jamolar o'rtasidagi muloqot madaniyati

Guruhlar o'rtasidagi muloqot madaniyati, jamolar o'rtasidagi muloqot madaniyati.

11-mavzu: Ilmiy uslub janrlari (ilmiy uslubda matn)

Ilmiy uslub.Matn tarkibida ilmiylik. Ilmiy uslub janrlari.

12-mavzu: Sohada muloqot olib borish va davlat tilida ish yuritish masalalari.

Davlat tilida ish yuritish masalalari. Hujjatlar ustida ishlash tartiboti.

13-mavzu: Hujjat turlari va xususiyatlari

Rasmiy uslub. Hujjat turlari: Ariza matni, Tarjimayi hol matni, Ma'lumotnoma matni, Tavsiyanoma matni, tavsifnoma matni.

14-mavzu: Xizmat yozishmalari

Xizmat yozishmalari haqida. Xizmat yozishmalari: Eslatma xatlar, Iltimos xatlar.

15-mavzu: Ma'lumot-axborot hujjatlari

Ma'lumot-axborot hujjatlari haqida.Ma'lumot-axborot hujjatlari va ularning turlari.

III. Amaliy mashg'ulotlarlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

O 'zbek adabiy tili me'yorlari
O'zbek lotin alifbosining imlo qoidalari
Nutq uslublari
Nutqning og'zaki va yozma shakllari
Notiqning nutq texnikasi
Ta'lim jarayonida nutq madaniyati
Notiqlik turlari va ko'rinishlari
Muloqot shakllari
Ishda og'zaki ko'rsatmalar berish
Ishga doir muloqot usullari
Ish jarayonida muloqotdagi nizolarning oldini olish
Muloqot va til
Muloqot-ijtimoiy psixologik voqelik sifatida
Kishining kishi tomonidan idrok qilinishi

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan topshiriqlar:

Respublikamizda o'zbek tilining davlat tili sifatidagi nufuzini oshirish bo'yicha qilinayotgan ishlar
O'zbek adabiy tili me'yorlari
Soha lug'atlari. Glossariy
Anjumanga tezis tayyorlash
Sohaga oid qisqartmalar
Kasbiy nutq odobi. Sohaga oid nutqning o'ziga xosliklari
"O'zbek tilining izohli lug'ati"da soha terminlarining berilishi
Alisher Navoiy asarlarida notiqlik qarashlari
Notiqning nutq texnikasi
Stilistika (Uslubiyat va muloqot)

	Ma'lumot-axborot hujjatlari Sohaviy xizmat yozishmalari Mustaqillik davrida rasmiy-idoraviy ish uslubida ro'y bergan o'zgarishlar Matn tuzish va uni tahlil qilish Autentlik matnlar ustida ishlash (sohaga oid matnlarning til xususiyatlarini o'rganish) Og'zaki muloqotda shaxs ma'naviyatini va madaniyatinning namoyon bo'lishi Maqola va uning turlari Yozma matnda fikrlar ketma-ketligi Ilmiy maqola va taqriz Madaniy nutq mezonlari Buyuk donishmandlarning nutq madaniyati haqidagi qarashlari Muloqot shakllari Ifodali so'zlashga ruhan tayyorlanish Verbal va noverbal muloqot Shaxslararo muloqotning psixologik asoslari
4	**V. Fan o' qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)** Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: - investitsiya haqida tushuncha, investitsiyalarni moliyalashtirishning asosiy manbaalari to'g'risida ***tasavvurga ega bo'lishi***; • Fan bo'yicha bo'lajak mutaxassisni tayyorlashning ilk bosqichi hisoblanadi va talabalar tomonidan fanning turli aspektlari rivojlanish bosqichlarini, amaliy ko'nikmalar va nazariy bilimlarni qamrab olgan holda bo'lajak mutaxassislarda so'zlashuv madaniyatini to'liq egallash, Ish yuritishning asosini hujjatlar tashkil etadi. Biron-bir tashkilot, muassasa yoki korxona faoliyatini hujjatlarsiz tasavvur qilib bo'lmaydi. Mazmunan va shaklan turli-tuman bo'lgan hujjatlar jamiyatning uzluksiz faoliyatini tartibga solib kelgan. Bugungi kunda ham davlat va nodavlat tashkilotlarida davlat tilida ish yuritish sifatini oshirish **ko'nikmasiga ega bo'lishi lozim.** -
5	**VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** • ma'ruzalar; • amaliy ishlarni bajarish va xulosalash; • interfaol keys-stadilar; • blits-so'rov; • guruhlarda ishlash; • taqdimotlar namoyishi; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.

6	**VII. Kreditlarni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ish yoki og'zaki, testni topshirish.
7	**Asosiy adabiyotlar:** 1. Aminov M., Madvaliyev A., Mahkamov N., Mahmudov N. Ish yuritish. (amaliy qo'llanma) – Toshkent: O'zbekiston milliy ensiklopediyasi, 2017-y.- 455 b. 2.M.Aminov, A.Madvaliyev, N.Mahmudov, N.Mahmudov, Y.Odilov Davlat tilida ish yuritish Amaliy qo'llanma.O'zbekiston nashriyoti. Toshkent-2021-y. 3. Z.Ashurova "O'zbek tilining sohada qo'llanishi" O'quv qo'llanma. SamISI, 2021- y. 4. Z.Ashurova "Ishga doir muloqot asoslari" O'quv qo'llanma. SamISI, 2024-y. **Qo'shimcha adabiyotlar:** 1.Mirziyoyev Sh. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. -Toshkent: 0'zbekiston, 2017-y 2. Tojiyev Y., Hasanova N., Tojimatov, Yo'ldosheva O. O'zbek nutqi va uslubiyat asoslari. - Toshkent, 1994-y. **Axborot manbaalari:** 1. www.gov.uz - O'zbekiston Respublikasining hukumat portali. 2. www.lex.uz - O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.
8	Fan dasturi Samarqand iqtisodiyot va servis instituti O'quv uslubiy kengashining 2024-yil 29. 08. 1 -sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan. (№__________)
9	**Fan/modul uchun ma'sul:** Z.Sh.Ashurova– SamISI "O'zbek tili va adabiyoti" kafedrasi dots.v.b.
1 0	**Taqrizchilar:** **A.K.Usmonov** – JDPU "O'zbek tilini o'qitish metodikasi" kafedrasi dots. v.b; **D.B. Yuldasheva**– SamISI "O'zbek tili va adabiyoti" kafedrasi dotsenti.